

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Лина Кирилова Йорданова

Тракийски университет, ДИПКУ

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 1. Педагогически науки,

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...

докторска програма . *Методика на обучението по информатика и информационни технологии* към катедра „Обучение по математика, информатика и информационни технологии“ на

Факултет по математика и информатика.

Автор: Гергана Василева Колева

Тема: „Електронни образователни ресурси за обучение на деца със специални образователни потребности“

Научен ръководител: проф. д-р Коста Андреев Гъров - Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Факултет по математика и информатика

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-22-173 от 22.01.2026 г. на ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Електронни образователни ресурси за обучение на деца със специални образователни потребности“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... , докторска програма Методика на обучението по информатика и информационни технологии. Автор на дисертационния труд е Гергана Василева Колева – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Обучение по математика, информатика и информационни технологии“ на Факултет по математика и информатика, с научен ръководител проф. д-р Коста Андреев Гъров от ПУ „Св. Паисий Хилендарски“.

Представен ми е комплект документи по процедурата, който съдържа 10 основни документа: молба до ректора на ПУ за разкриване на процедура за защита на дисертационен труд; автобиография в европейски формат; протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедура и с предварително обсъждане на дисертационен труд; дисертационен труд; автореферат; списък на научните публикации по темата на дисертацията; копия на научните публикации; декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи; справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет. Оценявам този комплект от документи като съответстващ на изискванията на ЗРАСРБ, Пра-

вилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Павел Хилендарски“ (чл. 36. (1)).

Докторантката е приложила 5 публикации в рецензирани издания, една от които е глава от монография както и разработени учебни ресурси.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на разработката се доказва от нейната значимост, проблематика и фокус. В условията на приобщаващо образование използването на дигитални ресурси е от критично значение за индивидуализацията на обучението. Дисертантката правилно заключава, че традиционните средства често са недостатъчни за децата със специални образователни потребности (СОП), което налага търсенето на нови методически решения. Трудът отговаря на недостига от емпирични данни за използването на специализиран софтуер при деца със зрителни увреждания.

3. Познаване на проблема

Дисертантката е постигнала едно много добро познаване на проблема и темата на разработката. В дисертационния труд е направен обстоен обзор на видовете СОП и нормативната рамка на приобщаващото образование. Проучени са и са класифицирани асистирани технологии. Използвани са 127 литературни източника, включващи съвременни изследвания, нормативни документи и Интернет източници-платформи за обучение. Библиографският материал е оценен творчески и е използван като стабилна основа на разработения и осъществен експеримент.

4. Методика на изследването

Методиката на изследването следва строго научните правила за едно педагогическо изследване. Целите и задачите са определени точно и ясно, достатъчно подробно, за да обхванат многослойно проблематиката на обучението на деца със СОП. Обектът и предметът на изследването са конкретни и съответстват логично на последвалата организация на педагогическия експеримент. Набелязаните методи са свързани със съответни действия и осигуряват получаването на крайните резултати и доказателството на хипотезата на дисертационния труд. Няма излишни, както и непостигнати цели и задачи. Хипотезата е формулирана правилно и доказана от последващите действия, изводи и заключения. Изследването е пълно, резултатно и методически издържано.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

В дисертационния труд има класическа структура с достатъчен обем, като има един много полезен елемент. Всяка глава завършва с раздел Резултати и изводи от ... , което подчертава системността и задълбочеността на разработката.

Накратко постиженията на отделните глави са:

В глава 1 е направен обстоен обзор на видовете СОП и нормативната рамка на приобщаващото образование.

Глава 2 представя систематичен анализ на асистиращите технологии (АТ). Важен момент тук е разглеждането на АТ не просто като технически средства, а като част от цялостна образователна стратегия.

Същинската част на дисертационния труд е в глава 3, където е описан авторският методически инструментариум. Оценявам като много ценни и полезни следните резултати:

- Разработването на 6 нива компютърни игри за обучение по блоково програмиране (Scratch) за деца със СОП.
- Създаването на адаптивно софтуерно приложение за обучение по нотни трайности за деца със зрителни увреждания.
- Проектирането на иновативен 3D Брайлов квинтов кръг.

Педагогическият експеримент е описан в глава 4. Отбелязвам използването на качествени методи (с казусен характер) при работа с дете със зрителни увреждания.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Дисертационният труд има научни и научно-приложни приноси. Приемам всички описани и формулирани в дисертацията шест приноса.

Проучването и класификацията на АТ и видовете СОП в контекста на ИКТ оценявам като систематизация по тематиката.

Извършено е проектиране и създаване на специфичен методически инструментариум (игри и музикални инструменти), адаптиран за деца със СОП, което е проява на научно творчество.

Осъществено е експериментално потвърждение на формулираната хипотеза. Доказано е, че прилагането на тези ресурси повишава активността, мотивацията и успеваемостта на обучаемите.

6. Преценка на публикациите и на личния принос на докторанта

Представените 5 публикации отразяват резултатите на дисертацията. В края на всяка глава се посочва в коя публикация са публикувани основите резултати от работата по съответната глава. Глава 1 е свързана с участие в колективна монография със самостоятелна глава. Свързаният с глава 2. обзор и основни характеристики на използването на електронни дидактически материали в обучението на деца със специални образователни потребности е представен на научна конференция в съавторство. Основните резултати от глава 3. са представени в три публикации на международна научна конференция и в серия на Съюза на учените в България.

Лично участие на докторанта(ката)

Считам, че личното участие на докторантката в проведеното дисертационно изследване е налице, забележително и безспорно. Формулираните приноси и получени резултати, са нейна лична заслуга.

Критични забележки и препоръки

Критични забележки нямам.

7. Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията, отразява съдържанието и приносите на дисертационния труд.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам очертаните перспективи за бъдеща работа да се следват и да се продължи да се работи по тематиката, защото тя има практическо значение и полза за обучението на деца със СОП. Надявам се, че резултатите от дисертационни труд ще се разпространят сред учители, работещи с деца със СОП. Може да се помисли и за създаването на съответни курсове или дисциплини за обучение на студенти и учители.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд с автор Гергана Василева Колева отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и Правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“ за научните степени и академични длъжности. Налични са научни, научно-приложни и приложни приноси, резултатите са добре разпространени и ясно са очертани перспективи за бъдещо развитие.

Докторантката показва теоретични знания и професионални умения за самостоятелно провеждане на успешна научна работа, владее и прилага съвременни научноизследователски методи. Убедено изразявам своята обща положителна оценка за проведеното дисертационно изследване и представянето на докторантката в настоящата процедура.

С моето положително становище предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Гергана Василева Колева образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки; Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по ...; докторска програма Методика на обучението по информатика и информационни технологии.

08.02.2026 г.

Изготвил становището:

(подпис)

Проф. д-р Лина Йорданова

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)